

Sygn. akt II AKa 253/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 września 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku II Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Krzysztof Noskowicz (spr.)

Sędziowie: SA Włodzimierz Brazewicz

SA Andrzej Czarnota

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Tomaszewska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Tucholi Z. W.

po rozpoznaniu w dniu 4 września 2019 r.

sprawy

B. M., s. S., ur. (...) w T.

oskarżonego z art. 280 § 2 k.k.

D. Z., s. C., ur. (...) w Ś.

oskarżonego z art. 280 § 2 k.k.

na skutek apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonych od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 2 kwietnia 2019 r., sygn. akt **III K 31/19**

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że karę pozbawienia wolności orzeczoną w punkcie 1 wobec oskarżonego B. M. obniża do 2 (dwóch) lat,
a wobec oskarżonego D. Z. do roku i 3 (trzech) miesięcy,

II. utrzymuje w mocy w pozostałej części zaskarżony wyrok,

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. H. – Kancelaria Adwokacka w B. kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu B. M. z urzędu w postępowaniu odwoławczym i kwotę 58,80 (pięćdziesiąt osiem i 80/100) złotych tytułem zwrotu kosztów dojazdu na rozprawę odwoławczą,

IV. wymierza oskarżonym opłatę: B. M. w wysokości 1.100 (jeden tysiąc sto) złotych, a D. Z. w wysokości 900 (dziewięćset) złotych - za obie instancje; zwalnia ich od zapłaty wydatków za postępowanie odwoławcze, obciążając nimi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

B. M. i D. Z. zostali oskarżeni o to, że:

w dniu 3 grudnia 2018 roku w T., działając wspólnie

i w porozumieniu, w ramach podziału ról sprawczych dokonali przestępstwa rozboju z użyciem noża, w ten sposób, że D. Z. stał przed sklepem (...) i obserwował otoczenie sklepu przed nadejściem niepożądanych osób, natomiast B. M. wszedł do wnętrza sklepu i posługując się nożem trzymając go w dłoni ostrzem skierowanym w kierunku A. N. – ekspedientki sklepu, zagroził jej natychmiastowym użyciem noża, żądając wydania pieniędzy z kasy fiskalnej sklepu, po czym zabrał z tejże kasy w celu przywłaszczenia przez nich, pieniądze w kwocie 3.280,55 zł, działając na szkodę A. N. i (...) reprezentowanym przez K. K., to jest o przestępstwo z art. 280 § 2 k.k.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy wyrokiem z dnia 2 kwietnia 2019 r. w sprawie III K 31/19 orzekł następująco:

1. oskarżonych B. M. i D. Z. uznał za winnych popełnienia czynu zarzucanego im aktem oskarżenia, tj. przestępstwa z art. 280 § 2 k.k. z tym ustaleniem, iż przyjął, że działali w celu osiągnięcia korzyści majątkowej oraz dokonali zaboru w celu przywłaszczenia kwoty 3.280 zł i za to skazał:

- oskarżonego B. M. na podstawie art. 280 § 2 k.k. przy zastosowaniu art. 60 § 1 i § 6 pkt 2 k.k. na karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 k.k. na karę 200 stawek dziennych grzywny po 20 złotych każda stawka;

- oskarżonego D. Z. na podstawie art. 280 § 2 k.k. przy zastosowaniu art. 60 § 2 pkt 2 i § 6 pkt 2 k.k. na karę 2 lat pozbawienia wolności oraz na podstawie art. 33 § 2 k.k. na karę 150 stawek dziennych grzywny po 20 złotych każda stawka,

2. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonych B. M.

i D. Z. środek kompensacyjny w postaci obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę solidarnie na pokrzywdzonego (...) z siedzibą w T. kwoty 3.280 złotych;

3. na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył oskarżonym na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności okres zatrzymania i tymczasowego aresztowania do sprawy od dnia:

- w stosunku do oskarżonego B. M. – 7.12.2018 r. godz. 18.00 do dnia 2.04.2019 r.,

- w stosunku do oskarżonego D. Z. – 7.12.2018 r. godz. 12.20 do dnia 2.04.2019 r.;

Wyrok zawiera nadto rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu D. Z. z urzędu (pkt 4) oraz w przedmiocie kosztów sądowych (pkt 5).

Wyrok powyższy został zaskarżony przez obrońców oskarżonych B. M. i D. Z., przez każdego z nich co do kary.

Obrońca oskarżonego B. M., na podstawie art. 438 pkt 4 k.p.k., wyrokowi temu zarzucił rażąco niewspółmierność (surowość) kary, wnosząc w konsekwencji o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez znaczne nadzwyczajne złagodzenie kary do roku pozbawienia wolności i warunkowe zawieszenie jej wykonania ze względu na jego status młodocianego.

Obrońca oskarżonego D. Z., również na podstawie art. 438 pkt 4 k.p.k., wyrokowi zarzucił rażąco niewspółmierność orzeczonej kary, wnosząc o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez wymierzenie oskarżonemu kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, przy zastosowaniu art. 60 § 2 pkt 2 k.k. i § 6 pkt 2 k.k.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacje zasługiwały na uwzględnienie, aczkolwiek w mniejszym stopniu niż skarżący o to wnosili.

Zarazem na wstępie rozważań wskazać trzeba, że wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku nie został złożony co do oskarżonego D. Z.. Dlatego też Sąd odwoławczy, nie będąc zobligowany do przedstawienia motywów wyroku w

zakresie dotyczącym apelacji wywiezionej przez obrońcę tego oskarżonego, ograniczył zakres uzasadnienia do tej tylko części wyroku, co do której został złożony wniosek o jego sporządzenie przez obrońcę oskarżonego B. M. (art. 423 § 1a k.p.k. w zw. z art. 457 § 2 k.p.k.).

Na przedpolu tak zakreślonych rozważań stwierdzić następnie trzeba, że Sąd Okręgowy poczynił w sprawie prawidłowe ustalenia faktyczne, w tym mając także na uwadze przyznanie się oskarżonego B. M. do winy, co skutkowało przypisaniem mu popełnienia przestępstwa z art. 280 § 2 k.k.

W nawiązaniu do postawionego zarzutu rażącej niewspółmierności orzeczonej wobec oskarżonego kary przypomnieć trzeba, że zarzut z art. 438 pkt 4 k.p.k. może być uznany za zasadny wtedy, gdy kara orzeczona nie uwzględnia w należyty sposób stopnia społecznej szkodliwości przypisywanego czynu oraz nie realizuje wystarczająco celu kary, ze szczególnym uwzględnieniem celów zapobiegawczych i wychowawczych. Pojęcie niewspółmierności rażącej oznacza znaczną, wyraźną i oczywistą, a więc niedającą się zaakceptować dysproporcję między karą wymierzoną a karą sprawiedliwą (zasłużoną). Przesłanka rażącej niewspółmierności kary jest spełniona tylko wtedy, gdy na podstawie ustalonych okoliczności sprawy, które powinny mieć decydujące znaczenie dla wymiaru kary, można przyjąć, iż zachodzi wyraźna różnica między karą wymierzoną a karą, która powinna zostać wymierzona w wyniku prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo (por. np.: wyrok SN z dnia 22 października 2007 r., SNO 75/07, LEX nr 569073; wyroki SA: w Warszawie z dnia 31 października 2018 r., II AKA 284/18, LEX nr 2605248 i we Wrocławiu z dnia 16 maja 2019 r., II AKA 120/19, LEX nr 2689220).

W tym kontekście racje skarżącego przedstawiają się zasadnie tylko nieco bardziej niż ponad stwierdzenie, że są w rzeczy samej jedynie polemiczne. Stąd też zasługiwały na uwzględnienie w najmniejszym możliwym stopniu. Skarżący nie przytoczył bowiem żadnych takich okoliczności, które zostałyby przez sąd meriti nieuwzględnione, czy też w ogóle pominięte. Nie licząc subminimalnego znaczenia w tym zakresie udzielania się przez oskarżonego w przeszłości charytatywnie jako wolontariusza w ramach Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, czy też działania w Ochotniczej Straży Pożarnej.

Sąd Okręgowy, wymierzając oskarżonemu karę 2 lat i 6 miesięcy roku pozbawienia wolności za przypisane mu przestępstwo, przy zastosowaniu art. 60 § 1 i § 6 pkt 2 k.k., przytoczył obszernie, jakie okoliczności obciążające i łagodzące miał w tej materii na względzie (s. 13-16 uzasadnienia). Zasadnie wskazał, dlaczego nie należało nadawać nadmiernego znaczenia młodocianości oskarżonego, a w konsekwencji dlaczego nie został uwzględniony wniosek obrony o wymierzenie oskarżonemu kary na poziomie minimum ustawowego (przy nadzwyczajnym jej złagodzeniu) i dodatkowo jeszcze poprzez warunkowe zawieszenie jej wykonania (s. 15 uzasadnienia).

Sąd Apelacyjny co do zasady aprobuje rozważania sądu meriti. Nie podziela natomiast stanowiska skarżącego, który zdaje się być przekonany

o konieczności automatycznej wręcz pobłażliwości dla sprawcy młodocianego i stosowania wobec niego tylko kar wolnościowych. Nic bowiem bardziej mylnego. Przepis art. 54 § 1 k.k. nie eliminuje przecież zasad wymiaru kary określonych w art. 53 k.k., a jedynie na pierwszym miejscu spośród wymienionych w tym przepisie dyrektyw stawia względy wychowawcze.

Z kolei zaś przepis art. 60 § 1 k.k. przewiduje jedynie możliwość zastosowania nadzwyczajnego złagodzenia kary w stosunku do młodocianego, jeżeli przemawiają za tym względy określone w art. 54 § 1 k.k. W konsekwencji "młodocianość" i "względy wychowawcze" nie mają samodzielnego bytu jako podstawa nadzwyczajnego złagodzenia kary, a stanowią jedynie punkt wyjścia

i muszą być zestawiane z pozostałymi okolicznościami podmiotowymi

i przedmiotowymi, mającymi znaczenie dla wymiaru kary (por. m. in.: wyroki Sądów Apelacyjnych: w Gdańsku z dnia 29 września 2014 r., II AKA 316/14, LEX nr 1665766, z dnia 17 września 2015 r., II AKA 294/15, LEX nr 2006015

i z dnia 7 października 2015 r., II AKa 307/15, LEX nr 2017745, we Wrocławiu z dnia 12 września 2017 r., II AKa 230/17, LEX nr 2381458 i z dnia 27 września 2017 r., II AKa 251/17, LEX nr 2402341, w Poznaniu z dnia 18 stycznia 2018 r., II AKa 180/17, LEX nr 2563282, w Szczecinie z dnia 11 kwietnia 2019 r., II AKa 16/19, LEX nr 2719358 i w Warszawie z dnia 24 kwietnia 2019 r., II AKa 352/18, LEX nr 2675305).

Sąd Apelacyjny jakkolwiek podziela zatem stanowisko sądu meriti, że „wychowawcze oddziaływanie na sprawcę młodocianego nie oznacza, iż należy traktować go w sposób pobłażliwy, a wręcz nadzwyczaj liberalny, co mogłoby jedynie przynieść negatywne konsekwencje w utwierdzeniu tego rodzaju osób w swoistym poczuciu bezkarności, które ma im gwarantować młody wiek. Wychowywać bowiem można także wymierzając oskarżonemu karę bezwzględną pozbawienia wolności, która (...) jako jedyna może wdrożyć go skutecznie do poszanowania przestrzegania prawa i wyrzucić właściwy skutek, o którym mowa jest w art. 54 § 1 k.k. (s. 15 uzasadnienia), to jednak wymierzając karę pozbawienia wolności z zastosowaniem instytucji nadzwyczajnego jej złagodzenia należało uczynić to w sposób bardziej wyważony. Taką karą w ocenie Sądu Apelacyjnego jest kara 2 lat pozbawienia wolności, będąca współmierną do wagi czynu i stopnia zawinienia oskarżonego.

Dlatego też Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że karę pozbawienia wolności orzeczoną w punkcie 1 wobec oskarżonego B. M. obniżył do 2 lat.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego kara pozbawienia wolności w tej wysokości wpłynie w pożądany sposób zapobiegawczo i wychowawczo na oskarżonego oraz wdroży go do przestrzegania porządku prawnego, czyniąc zarazem zadość wymogom płynącym z treści art. 54 § 1 k.k. Nie pozostaje też w sprzeczności ze społecznym poczuciem sprawiedliwości. Tym bardziej, że orzeczona nadto wobec oskarżonego kara grzywny w rozmiarze 200 stawek dziennych po 20 złotych każda stawka również jest karą sprawiedliwą, uwzględniającą aktualne możliwości zarobkowe i majątkowe oraz właściwości osobiste oskarżonego, co nie było kwestionowane przez skarżącego. Zaś orzeczony środek kompensacyjny w postaci obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem (solidarnie z oskarżonym D. Z.), pozbawiając oskarżonych owoców przestępstwa, a jednocześnie zaspokajając interesy pokrzywdzonego, ma charakter i naprawczy, i wychowawczy, jak słusznie podkreślił to sąd meriti (s. 16 uzasadnienia).

Dokonana zmiana zaskarżonego wyroku wraz z obniżeniem kary pozbawienia wolności wymierzonej wobec współoskarżonego D. Z. do roku i 3 miesięcy czyni także zadość zasadzie wewnętrznej sprawiedliwości wyroku.

Sąd Apelacyjny utrzymał w mocy w pozostałej części zaskarżony wyrok, nie stwierdzając okoliczności, które należałoby brać pod uwagę z urzędu (art. 439 § 1 k.p.k. i art. 440 k.p.k.).

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu B. M. z urzędu w postępowaniu odwoławczym orzeczono na mocy § 2 pkt 1, § 3, § 4 ust. 1 oraz § 17 ust. 2 pkt 5 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2019, poz. 18, t.j.), przy uwzględnieniu stawki podatku od towarów i usług, o której mowa w § 4 ust. 3 cyt. rozporządzenia.

Jednocześnie w oparciu o zestawienie kosztów przedstawione przez obrońcę oskarżonego, na podstawie § 2 pkt 2 przywołanego rozporządzenia, Sąd Apelacyjny przyznał obrońcy żadaną kwotę tytułem zwrotu kosztów dojazdu na rozprawę apelacyjną w dniu 4 września 2019 r.

Opłatę za obie instancje wymierzono oskarżonemu na podstawie art. 10 ust. 1 w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 4 i art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U z 1983 r., Nr 49, poz. 223 ze zm.), natomiast od zapłaty wydatków za postępowanie odwoławcze zwolniono go

na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. - z uwagi na jego sytuację materialną i obciążono nimi Skarb Państwa.